

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Szerkesztői szállítás:

belső-szénutca 131. szám.

Hirdetési ár: 5 hasábas garmond sorért 1-ször 7 kr., 2-ször 6 kr., 3-ször 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bérletdíj.

Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasensteint és Voglernél (Wollzeile 9. sz.).

Pesten: Zeisler M. hirdetés felvételi irodájában (Königsgasse Nr. 60.)

Nyilttérzi onkkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez emiandók.

Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

Még e lap hetenkint háromszor, u. m.

kedd, csütörtökön és szombaton reggel.

Előfizetési ár:

egész évre 12 frt, fél évre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Előfizetési felhívás

a

„K. KÖZLÖNY”

október—decemberi folyamára.

Egy évre 12 forint o. ért.

Félévre 6 „ „ „

Évnegyedre 3 „ „ „

Egy órá 1 „ „ „

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Szemle.

A spanyol Bourbonok trónja összeomlott a bűnök óriási sulya alatt, az erkölcsi megromlottság, a nép elbűntetésére törekvő szellemi vakság és a zsarnoki önkény teljesíték sirásai földadatukat.

A francia földön siránkozó Izabella uralkodásának vége mellő befejezése a kezdetnek: a királyné előbb volt egy dőlözeg spanyol tábornok szerelmese, mintsem a trónra lépett, s most sem vala hajlandó koronája megtartatása érdekében szeretőjétől megválni. Lehet, hogy a kísértet hasztalanságáról meg volt győződve, mire volt is elég oka, ha csak némileg számba vette apja és saját bűneinek rővását, melyekkel a nemzet türelmét végkép kimerítették.

A Bourbonok is azok közé tartoztak, kik soha sem tanultak, soha sem feledtek. Ha a békületlenség jelei mutatkoztak az általuk kormányzott országokban, vérbe fojták azt, s az önkény vasbílincset oly erősen képzelték, hogy azt mi erő sem lesz képes szétfordítani. Ime mennyire csalódtak! Majdnem minden védelem nélkül kénytelen az utolsó Bourbon uralkodó menekülni, mert a vértanúk és száműzöttek ezreinek vére, könyei özönként borította el a trónt, melyet I. Napoleon ellen oly hősiességgel védett a spanyol nép, azért, hogy a megerősödött Bourbonuralom legjobb fainak ezreit bárd alá küldje, bontalanára tehesse.

Izabellára nézve késő okólni, hanem feledni — ezt meg kell tanulnia; a spanyol nemzet vagyónál elharagoslt millióit költögetve hasztalan is gondolna arra, hogy egykor a büszke spanyol nép királynője vala — e régi dicsőség eltűnt örökre, még Gaetája sem volt, a Girgenti gróf ke-reste, de nem találta.

Mi sors vár a dynastiájától önként megvált Spanyolországra? Jobbak-e a pártok, mint az útra bocsátott dynastia vala — azaz: képesek-e okólni azon belzavarok következményein, melyek a derék spanyol népet zerussa tették az európai hatalmak sorában, s e mellett totta sem engedék a valódi alkotmányosság élvezetéhez eljutni? Avagy csak útlevet tudtak írni, de a rend helyreállítására és megszilárdítására, a valódi alkotmányosság elbirtájanak elkészítésére, életbeléptetésére bíznák az erős akarat, önzéstelen hazafiság, államférfiai eszély és előrelátás? A spanyol nemzeti pártok sokkal többet tanulhattak a multból, mintsem hazafias vezérek azok közé számíthatnók, kik okólni képtelenek.

A közársági töredék nagyon csekély; ez tehát nem játszhatik vezérserepet a mozgalom közepette. Van azonban két erős párt s alkalmasint ezek egyike fog győzni az alkotmányozó és király választó cortes megválasztása munkájában. Egyik Spanyolországot Portugallal óhajta egyesíteni, a braganzai ház uralkodása alatt — míg a másik az orleansok egyik ágát óhajtaná a trónra ültetni.

A spanyol nemzet érdekében aligha nem kívánatos az iberiai unio, mert így nem lenne felköltve a Napoleonidák féltékenysége.

Anglia már elismerte az új ideig. kormányt, sőt hajóhada is útban van a spanyol partok felé; e szerint e hatalom a befolyás kulcsát már megkerítette. Melyik pártot fogja Anglia támogatni? Ha az Orleansok részére hajlik, úgy könnyen összehittközésbe jöhet a francia politikával, mely bizonynyal az iberiai unio pártjára álland, s míg a pyrenaei felszigeten mérköznék a két nyugati hatalom, a hódíthatnám maniólt meglepett két északi hatalom csakugyan halászhajna a zavarosban. Ez okon azt véljük, hogy a két nyugati hatalom közös megállapodás szerint járand a spanyol ügyekkel szemben és nem tartjuk valószínűnek

ama hirt, hogy Anglia már is tapogatózott volna Pétervárt és Berlinben a körül: hogyan fogadnák e hatalmak az orleans herceg vagy neje trónra bivatását.

A vallásközi törvényjavaslat.

II.

(S.) Van az erdélyi országgyűlési végzések közt a vallási ügyeket illetőleg pár oly gyakorlatilag üdvösnek bizonyult intézkedés, melynek átvételével a közös magyar törvényhozás magát a visszalépés vádjának bizonyára ki nem tenné.

Sőt vannak magában az erdélyi vallásközi életben jelenségek, melyek a türelmes-ség legbuzgóbb hívét is kielégíthetik, s bátran követhetők mások által is.

Ha például a magyar földön mindenütt fennállana az a dicséretes szokás, mely Kolozsvárt a vallási türelmesség hazájában századok óta létezik, s a mely szerint a különböző vallásfelekezeteknek nincs külön temetkező helyök, hanem a katolikus a protestánsnal és zsidóval közösen, söt vegyesen temetkezik, s porladozó hamvaik egymás mellett, békében alusznak az örökálmot, nem lett volna szükség e. Eötvös sóbanforgó törvényjavaslata III. fejezete 24. §-lyében megírni: hogy „különféle vallásfelekezetek által lakott községekben, hol az egyes felekezeteknek külön temetőjük nincsen, a létező temetőben minden felekezetbeliek egyformán temethetők halottaikat.

Hasztalan gúnyolódna tehát némelyek, mivel hogy mi most is helyesebbnek, gyakorlatibbnak tartjuk, vegyes házasságoknál, ne a szülők, kikre az avatkozni szerető idegen, kivált papi befolyás káros következményi nyomást gyakorolhat, hanem a törvény maga határozza meg, minő vallásban neveltesse a gyermekek. A nálunk fennálló törvények szerint ugyanis a fiú az apa, a leány az anya vallását követi.

Kik az előttünk fekvő törvényjavaslatban is ajánlott szabályt pártolják, mely szerint a gyermekek vallásának megválasztása a szülők szabad egyezkedésére s rendelkezésére bizassék, a lelkiismeret szabadságának kétségkívül mindenek felett szent és e szerint tiszteletben tartandó elvére hivatkoznak.

Helyeselnök ez elvet, ha magának a keresztelendő csecsemőnek lelkiismeretéről volna szó, s ez általában képes volna azt érvényesíteni, így azonban, sokkal részrehajlatlanabbnak, következményeiben megnyugtatóbbnak tartjuk a törvényt magát; így vagy úgy egyaránt fennmaradván az illetőnek, hogy nagykorúságát elérve, azt a vallást válassza, mely lelkiismeretével inkább meg egyezik.

Az anyakönyveknek a polgári hatóság általi vezetését mi is kíváncsnak tartjuk, már csak azért is, mert tudjuk: hogy ezen minden tekintetben elkerülhetlen szükséges könyv vezetésé, kivált a műveltség alantabb fokán álló lelkészek által mennyire elhanyagoltatik, s vannak azzal szoros kapcsolatban álló államérdekek, melyek az illetők indolentiájának fel nem áldozhatók.

A mi ezen törvényjavaslat I. fejezete azon részét illeti, mely a más vallásra áttérőknek saját lelkészük előtt teendő másodszori bejelentését illeti, erről azt hisszük, hogy az illető előbbi lelkésze kellemetlen pressiojának tenné ki, mitől hogy a törvény által megóvassék, óhajtható volna.

A vegyes házasságok kötéséről szóló II. fejezet, miután minden akadályt elhárít, mely az illető felek egybekelését lehetnéne tehetné, a szabadelvűség kellő színvonalán áll, s e szerint sok régi bajt szüntet meg.

Gondoskodva van ez által, hogy két különböző vallásfelekezethez tartozó egyén, az egymás karjaiban feltalálni óhajtott családi boldogságtól mások szeszélye miatt el ne zárathassék.

De nincs hasonló buzgalommal gondoskodva arról is, hogy ha két házasság, a vélt boldogság helyett földi poklát találta fel a házassági kötelék közt, az öt hináért körülvédő boldogtalanságból a törvény hasonló atyáskodó gondoskodása folytán épp oly biztosan kibontakozhassék.

Ha már a polgári házasság behozatalát a keresztény házassáulodókra nézve korainak látják, gondoskodni kellene, hogy az elváltak illetőleg egyöntetű szabályok jöjjenek létre minden keresztény felekezettel, s ne legyen kénytelen egyik-másik házasság fél, azért, hogy gyűlölt társától menekülhesen más vallásra áttérni.

Semmi sem ássa alá annyira az ugy is hovatovább inkább lazuló vallásosságot, semmi sem rontja meg következőleg a közérkölséget akkora mértékben, mint az ilyen kénytelenségből, minden meggyőződés nélkül eszközölt áttérések, vallás változtatások.

Már pedig csaknem egyre megy akár szándokosan, rossz akarattal szegi meg valaki a törvényt, akár saját érdeke előmozdítására megkerüli, kijátsza azt, erkölcsi következményeiben legalább mindkettő egyaránt kárhóztos.

És annál kiáltóbb az ellenmondás ha a törvényszegő büntetettik, míg a törvény kijátszására maga a törvény buzdit, söt kényszerít.

Mondják, hogy segíteni fog e részben a küszöbön álló kath. egyházi tanácskozás.

Óhajta várjuk!

Pest, október 3.

(y z n.) Ö Felsége a király ma reggeli 1/2 8 órakor pompás udvari négyes fogaton jött gróf Bellegarde tábornoksegéde kíséretében Gödöllőre Budára; 11 órakor nyilvános audientiát adott és 1/4 1 órakor ismét visszautazott Gödöllőre.

Ö Felsége a királyné ismét magasztos jelét adta annak, mily melegen pártolja a magyar művészetet. Ugyanis tegnap Telepi Károly festő hazánkfiát fogadta magán kiballgatáson, és megbizta őt, hogy a gödöllői kastélyt parkjával együtt aquarelben fesse le.

Ez már a második kitüntetés, melyben a királyné Telepyt részesített.

A királyi család, ha netalán valamely fölmerülő körülményben nem búsítandják meg a tervet, október végeig marad Gödöllőn.

Ily fölmerülő körülménynek tartják többi között illetékes körökben, Ö Felségeik gallicizai utját, melyről legújában ismét kezdenek beszélni, és a melyet most még azok is sürgetik, a kik annak eddig leghatározottabb ellenzői voltak.

Hire jár, hogy királyné Ö Felsége főudvarmestere Könyesség gróf, és ennek neje a főudvarmesternő vissza fognak lépni állomásaikról. Ezen gyanítást valószínűleg a gróf betegeskedése gerjeszté, melynélfogva most nincs is az udvarnál, s a grófnőnek Gödöllőre a napokban történt Bécsbe utazása; azonban e hír — melynek némelyek a szokottnál fontosabb jelentőséget is szeretnének tulajdonítani — még megerősítésre vár.

Országgyűlésünk közelebb nevezetes tárgyakban határozott, melyekről öök e lapok illető rovatából értesültek.

A teendő roppant sok, a munkahalmaz óriási, de a tevékenység sem hiányzik.

Az osztályok most fejezték be tanácskozásait két — hozzájuk áttett — törvényjavaslat fölött.

Ezek egyike azon kárpótlásról szól, melyet az urbéri szolgálványokat, az 1840. VII. d. k. t. cikk értelmében saját erejükből 1848-ig megváltott községek követelhetnek az államtól, éppen oly jogosan mint azon földesurak, kiket az 1848. d. ki törvények még az urbéri szolgálványok élvezetében találtak.

A tanácskozások folyama alatt merültek fel oly nézetek az osztályokban, melyek szerint némelyek 1836-ig akartak visszamenni, — midőn az urbér először rendeztetett törvényesen és azon évet tűzni ki határidőül; tehát azóta történt minden magán-megváltást az állam által kívánt kárpótoltatni, — mások a magát még a mult században megváltott Jászságra is ki akartak terjeszkedni, azonban ezen óhajások kisebbségben maradtak, és a többség elfogadta a miniszterium előterjesztését, melynél fogva csak oly községeket illet meg e tekintetben állami segély, melyek az 1840 d. ki törvényhozás által tett ígérlet iránti bizodalomból, mondott év óta maguk esközölték a megváltást.

Az uszora-törvény eltörléséről szóló előterjesztés tárgyalásakor a fölött keletkezett rövid vita, vajjon oly esetekben, midőn az adószelvényben nincs kikötve a kamatmennyiség, és az adós nem tartja meg a fizetési határidőt, e terminustól kezdve 5 vagy 6% itéltessék e meg a bíróságok által? a

többség a miniszteri javaslat, tudnillik a 6% mellett nyilatkozott.

Még egy kérdés merült fel ez alkalommal, ugyanis az: vajjon az uszora-perekben, a most tárgyalt javaslat törvényerőre leendő emelkedésig hozott végitéletek exequatassanak e, vagy pedig — miként az igazságügyminiszter javasolja — szintén megszüntetnek tekintessenek?

E részben e pillanatig még nem történt megállapodás, azonban, ugylátezik, miszerint azon természetes elv fog győzelmet aratni, hogy egyetlen törvény sem alterálhatja a kihirdetése előtt hozott itéleteket.

Beniczky Lajos hullája — miként már távirtam — feltaláltott és a személy ugyanazonos-sága hatóságilag constátáltott.

A szerencsétlen hazafi temetése holnap, vasárnap délutáni 2 órakor lesz. A gyászmenet a pesti ferenciek templomából indul és Újpestre (gyalog, lassan menve 2 óra-járás) kíséri a holttestet, a hol ez, örök nyugalomra az ottani temetőben fog elhelyeztetni.

A végítélet megadását a budapesti honvédegylet rendezi.

Nagyszerűbb gyászünnepelet a főváros eddig bizonyára nem látott még.

A szomorú eredményt tehát fölfedezte a véletlen, — nyomába jutunk-e majd az indokoknak is? Isten tudja!

Lapszemle.

A „Tel. Rom.” eloszlatni igyekszik azok aggodalmait, kik az elmagyarosítástól félnek; hasonlati, érvelései ugyan nem állják ki a próbát mindenben, miután a román értelmi örök meglátásánál is részrehajlóan jár el; ámde, úgy látszik, a szándék jó volt, s így csak elismeréssel szólhatunk csillapító cikkéről.

A „Tel.” elmondja, hogy minden népfajnak öfenentartási kötelem nemzeti egyediséget megőrizni, de mielőtt minduntalan siránkoznék az elmagyarosodás veszedelme fölött, meg kell fontolnia: vajjon az elmagyarosítás nem csupán jámbor óhajta, léteznek e a megvalósításra szükséges elemek?

A „Tel.” erre így felel: Csak oly nemzet foszthat meg egy másikat nemzetiségétől, mely az ugyane egy államban vele együtt lakó többi nemzetiségeket számba felülmulja, avagy a művelődés minden ágaiban túlszárnyalja. A rómaiak meghódították volt Görögországot, de azért a keleti birodalom csak névleg lett római, utóvégre is görögé fejlődött. Az orosz Nagy Péter császár ideje óta sem birta magába olvasztani a tatár (Ennek nemzeti jellegét elcsajátította.), kirgiz, ka'muk, fin, német és lengyel elemeket, bár a két utóbbi kivételével valamennyi műveletlen, pedig számba tulnyomó volt, de nem állott felsőbb műveltségi fokon. Anglia nem birta nemzetiségéből kivételküzneti az irt az angol elem nagyobb műveltsége dacára, mivel számra nem eléggé tulnyomó az irrol szemben.

A „Teleg.” e hasonlatok alapján azon következtetésre jut, hogy a románokak nincs oka félni a magyartól, mert ez számra és értelmiségre vele egyenrangú, s így nemzetiségét nem fenyegetheti. Hanem azért a románokak baladni kell, mert gátolva lehet a nemzeti kifejlődés, ha valamelyik nemzet minden közjavádmalt csupán a maga hasznára fordítana, ha minden közintézmény magán bordaná a magyar jellegét. Különbben reméli a „Tel.”, hogy a parlament is belátandja annak szükségét, miszerint a kizárólagosság jelmezét le kell vetkőznie, a kiváltságok lejártá korában nem alkalmazható azon elv, hogy valaki ne lehessen honatya, ha egy bizonyos (a magyart érti) nyelvet nem bir stb. Végül a nemzetiség javára való munkálodásra serkenti a román ajku képviselőket, az egyházi és világi férfiakat.

A „Kron. Ztg.” (153. sz.) megtámadja az ifju szászok lapját. Ne tartásák magukat csaltatlannak és ne akarják elbitetni a nemzettel azt, hogy a comes helyettes összehívó körlevele nem sértette a szászok törvényes jogait, mert tény, hogy megtámadta azokat, nyílt kérdésnek jelölven meg az egyetemek a belszervezést illető jogait. Állítását azzal szeretné a „K. Z.” indokolni, hogy nemcsak az írott törvény, de a szokás is irányadó. Helyesli az egyetemi többség tiltakozását, a következményekért az felelős, ki a jogot megtámadta, és nem azok, kik védelmezik. A mostani egyetemi követek — ugymond — nem centralisták és burocraták, hanem népképviselők s csak azért nem tetszenek az ifju szászoknak, mert nem mondanak kedvük szerint igent avagy nem-et. Inti

a „S. B.-t, fogjanak az ifjú szászok kezét az egyetemi többséggel s így oltalmazzák a szász alkotmányt. A „Kr. Ztg.“ elismeri a reformok szükségét, de azért nem dobja az alkotmány nagy részét az állam lábához; ő sem akar a kor követésének ellenszegülni s nem ragaszkodik az alkotmány minden s-éhez, de azért sem egyes, sem párt ne áldozza fel a nemzet jogait önkénytelen, ha szintén azok el is avultak volna; a jogokat csak az egyetem adhatja fel, ha erre felhívják. A „Kr. Ztg.“ ugy vélekedik, hogy a szász-földet illető községi törvény megalkotását el kell halasztani addig, míg az Unio-törvény meg-hozatik, s megyei kérdés meg lesz oldva — az egyetem illetékességi köre éppen áll, azt az 1848-ki törvények nem ruházták át a pesti parlamentre — stb.

A „Kron. Ztg.“ eme rémlátás és elbizakodásból összekevert cikkre találozva jegyzi meg a „Sieb. Blätt.“, hogy a brassai lap minden nap szint változtat: ma ifjú — holnap ó szász értelemben szólal fel, majd mindkettő fölébe kerekedik az álokoskodás szárnyain. A „Sieb. Bl.“ nem akar vele vitázni, következetes lévén, pártja tetteit sem meintegeti, csak arra figyelmezteti a „Kr. Ztg.“-ot, hogy nagyon furcsa egy füst alatt dogmául állítani fel az egyetem illetékességi körét, s ugyanakkor bevallani, hogy nincs alap, melyen a szász-föld számára hozandó községi-törvény felett lehetne tanácskozni — úgy látja, hogy „Kr. Ztg.“ a reichsrathba járt iskolába: várni akar. Végül elítéli a passivitást s hivatkozik az ifjú szászok programjára, melyet a nemzet nem feledett el.

A „Sieb. d. Wochenblatt“ azon bankodik, hogy a egyetemi többség beírta ez egyszerű tiltakozással és ezt német kedélyességnek nevezi, mert ha a megyéken tagadná meg a municipális autonómiát az előlül, kardörögés közt csinálnának kabinetkérdést belőle. Most már a comes-helyettes köriratát „ukáz“-nak nevezi és beszél az egyetem denunciaciójáról, de reméli, hogy azért teljesíteni köteleességét és nem lesz aluszékony öre az alkotmányának, s nem hagyja magát terrorizálni.

Egy másik cikkében a „Pest. Lloyd“-nak felel a „Wblt.“, azt hangsúlyozván, hogy Erdély viszonyát Magyarországgal szemben az ezután hozandó Unio-törvény fogja elhatározni s alig hiszi, hogy az Erdély külön létének egész összegét a pesti parlamentnek feláldozza, mert ezer éves multat nem lehet csak úgy szivacsosul letörölni. Erősködik továbbá a mellett, hogy a szász helyhatósági jogok reformálására egyik törvényhozó factor az egyetem. A szászoknak — így szól tovább — nem kell a kegyelem, hanem a jog; ők mint politikai nemzetiség akarnak ezután is fennállni, ezt most feladni gyalázat lenne, azon korban, midőn a vasutak két napi járóra közelíték a szászokat a 40 millió német nemzethez, holott a török és tatár uralom alatt sem adták fel jogaikat. Ez alapon áll az egyetemi tiltakozás is.

Ezek a jó urak kevéssel (!) bérenek: külföldön Erdély, benne a kis Szászország az ő landtagjával (universitas) és nem változandó magyar többségből kikerülő kormány, hanem csupán a császártól (t. i. a német császártól) függő nem-

zeti comes; mindezekért kezeskednek a tőlük két napi járóra levő negyven millió német! Mein Liebchen was willst du noch mehr?!

Magyar országgyűlés.

A képviselőház ülése szept. 30-án.

Elnök: Felhívja a házat király ő Felsége-nek névnappja alkalmából Budán tartandó isteni tiszteletlen megjeleni. Jelenti továbbá, hogy fume lakossága a Fiuméra vonatkozó határozat felett örömet tudatja. (Éljenzés.) Bemutat ezután külön-féle iratokat.

B. Eötvös József oktatásügyi miniszter át-nyújtja az ő Felsége által szentesített törvényt a 68-diki budgetről, mely felolvasatván, kihirdetett. Midőn a jegyző olvassa „Kelt Gödöllőn“ a ház is-mételen zajos éljenzésbe tört ki.

B. Wenckheim Béla belügyminiszter, bo-csanatot kér, hogy még alig hozatott meg és szen-tesített a 68-diki költségvetésről szóló törvény, már is kénytelen a háztól póthitelt kérni. Erre azon a ház tagjai által bizonyonyal ismert körül-mény kényszeríti, hogy a rablók garzdálkodása annyira elharapódzott, miszerint a botrányok csak rendkívüli eszközökkel lehet véget vetni.

Bónis Samu azt hiszi, a belügyminiszter irásban is betérjesztendi kérelmét, ezt kell a pénz-ügyi bizottsághoz utasítani. — Elfogadatot.

Következett a népoktatási bizottság tagjaira a szavazatok beadása.

Napirenden van a szőlődézmá megváltásáról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalásának folytatása, mely ma befejeztetett, a szavazás holnapra hagyatván fenn.

A képviselőház ülése okt. 1-én.

Patai István felszólítja az elnököt, hogy több oly képviselőt, kik szintén államhivatalba lép-tek s eddig még le nem tették mandatumukat, figyelmeztesse köteleességükre.

Kihirdetett a népoktatási bizottság tagjaira beadott szavazás eredménye.

Napirenden van Nikolics Sándor indítványa a temesvári fakérés ügyében.

Nikolics Sándor indítványozó a kérdést fejtegette, kimutatni igyekszik, hogy a temesvári kinstári erdőnek a kormány által történt bérbe-adása káros; végül az iratok előterjesztését a 48-i törvények értelmében kívánja.

Lónyay Menyhért pénzügyminiszter erre számokkal mutatja, hogy a kormánynak ez irány-ban tett intézkedése az országra nézve előnyös. Nikolics állításait alaptalanoknak nyilvánítja.

Palszky Ferenc, midőn a ház a minis-ter előterjesztéséből meggyőződött, hogy az állam érdekében járt el, s különben is temérdek a ház teendője, indítványozta: ne vegye a ház a javas-latot tárgyalás alá, hanem térjen napirendre. (He-lyeslés; zaj.)

Vukovics Sebő nagy zaj közt eleinte azt mondja, nem a tárgyhoz szól, mégis abba bocsát-kozik s azt találja, hogy nálunk nincs még parla-mentarismus, mert irományokat nem csak a ház, de minden képviselő előkivánhat; ha nem adják elő, akkor a mi parlamentarizmusunk csak szójáték.

A ház zajoson sürgeti a szavazást Palszky indítványa felett a napirendre térés iránt.

donainak köszönheti, hogy megismerkedvén a fiatal b. Kemény Simonnal, érintkezésbe jött a báró családával is és Keményék megkedvelvén őt, körükbe fogadták, mely percztől fogva a lánglelkű és dicső emléktű hősnek tanulttársá lőn és együtt nőtték. Ez időtől fogva majdnem teljesen szabadaka-ratára lőn bízva, és semmi sem zárattott el előle, mi által tudományozomját kielégíthette volna. A matematikai munkák mellett kiváló szorgalommal tanulmányozta a régi klasszikus írókat; különös ked-venceze volt Homer és Ovidius, előbbinek Iliasát egészen, utóbbinak pedig nagy részét könyv nélkül tudta, melyeket késő vénsége sem felejtett el, s nemcsak gyakran beszámolta alkalmasszerűleg azok-ból az idézést, de szépirodalmi munkásságán is meglátszik az a classisítás, különösen Ovid hatása.

Felsőbb tanulmányait a kolozsvári ev. ref. főtanodában végezte, s innen ment föl akadémiai tudományok hallgatása végett Kemény Simonnal Göttingába. Tudományozomja egy perezig sem hagyta pihenni a lánglelkű ifjút, a legnagyobb ön-feláldozással fogott a felsőbb tanulmányokhoz s a mellett, hogy a matematikai tudományokba telje-sen belemerült, igyekezett ösmereit mentől széle-sebb körbe is kiterjeszteni, mely törekvéseben leg-inkább a szépirodalmat, bölcsészetet és nyelvtudo-mányokat tartotta szem előtt.

Göttingában több jeles tudóssal jött érintke-zésbe, kik között legszorosab baráti viszonyt a je-les Gauss — az újkor Euclidesével kötött. Mily be-folyással volt kiképzésére serdülő korában azon szerencsés lépése, hogy a b. Kemény-családdal érintkezésbe jöhetett, épp oly hatással voltak most göttingai tudomány embereivel való ösmereit. Látni azon képzettséget, mivel a külföldi tanárok és tudósok bírnak, tudományozomja még élénke-ben fölébredt lelkében, éjet nappá téve, kettőzött szorgalommal küzdött és fáradozott, mi nem csak kedélyét komorította el darab időre, de nehéz beteg lőn. Ösmertői, barátjai csüggedten álltak körül ágyát,

Missies S. állott fel s minden zaj és kiál-tás, hogy szavazni kell, vitába bocsátkozni nem szabad; semmit sem ér. Az elnök hivatkozik a házszabályra, a jegyző felolvassa, de Missies nem enged; iszonyu zaj között folytatja beszédét, bele bocsátkozva a tárgya; különféle felszólalás, cse-gets, magyarázás hasztalan, ő a poptant zsbaj között a szószékre lép s végre is kieroszakolja, hogy a ház a szabályok mellőzésével beszélni en-gedi; hosszasan feszegeti a faszterződés történetét s előadását azzal igyekszik menteni, hogy a mi-niszter ellenében — személyes kérdésben szólalt fel. — Ezek után szót emel

Deák Ferencz: szabály szerint előbb hatá-rozni kell, tárgyalassék-e az indítvány vagy nem; ő nem tartja szükségesnek, s még az sem ingatja meg, mit Vukovics mondott, hogy nincs parlamen-tarismusunk, ha az irományok egyes képviselőnek ki nem adatnak. Külföldön talán így van, de ná-lunk — idézi a 48 ki törvényezikket — csak a ház kívánatára terjesztetik elő. Nem tartja szükséges-nek a tárgyalást, mert bár nem bocsátkozik az ér-vek bírálásába, de ha felteszi, hogy mind igaz az utolsó betűig, a mit Nikolicsék mondanak, csak az tűnik ki, hogy az indítványnak alapja nincs; mert nincs sehol megírva, hogy a miniszter csupán ár-verés útján adhat el valamit; az előadottakból az látszik, hogy a szerződésből az országnak haszna van, már akár van ez kedvére Temesvárnak, akár nincs; itt tehát felesleges minden tárgyalás. (He-lyeslés.)

Nyáry Pál: Itt már nem a tárgyalás, ha-nem a felett kíván döntetni, előterjesztessenek-e az iratok, vagy nem; hosszas zajongás s Halász és kivált Deák Ferencz felszólalása után a kérdés csakugyan így tétetik fel nagy zavar után — s a többség az előterjesztést nem kívánja.

Lónyay Menyhért pénzügyminiszter, most miután a ház eként határozott, ezennel átadja min-den ez ügyre vonatkozó iratokat az elnökségnek, hogy ha valamely képviselő beletekinteni akar, te-hesse. (Éljenzés.)

Ivánka Imre (közbe szól) Rég kellett volna.

Lónyay Menyhért pénzügyminiszter: előbb nem tette, mivel az indítványban az van: „vizs-gálat végett“; ezt a ház elvetette, s most kedves köteleességének tartja azt átadni.

Vukovics Sebő azt hiszi, hogy azért ter-jeszté elő a miniszter, hogy kinyomtatván, szétosz-tassék. (Zaj, nem ugy.) Ha nem, ha csak magán tudomásul, úgy ő nem él vele. (Nevetés, tessék.) Több tárgy nem levén, az ülés eloszlott.

Törvényjavaslat

a törvényesen bevett keresztény vallásfelekezetek viszonyossága tárgyában

III. Fejezet. Az ünnepekről és rendezett egyházközösségeken kívül élő egyháztagok felőli gondoskodásról, a temetőkről és községi segélyezésről.

21. §. Egy vallásfelekezetnek tagjai sem kö-telezhetők arra, hogy más vallásfelekezetekbeliek egy-házi szertartásait és ünnepeit megtartsák, vagy hogy ezen napokon bármilyen munkától is tar-tózkodjanak.

Vasárnapokon azonban minden közmunka, mely nem elkerülhetetlenül szükséges, felfüggeszten-dő, ugyintén bármily vallásfelekezetnek ünnepein

báró Kemény Simon és Gauss, lázai közepett egy pillanattig sem hagyta magára. Bolyai még nehéz betegség alatt is könyveket kért barátjaitól, s mire megtagadták tőle kérését, azt felelte: „a halál jobb a betegségnél, mert ott fenn folytatni lehet, mit itt elhagytunk, de beteg ember halott a tudománnyokra nézve s nem egyeb, mint bájba sajnál-kozó örvölnek.“ Ekkor történt, hogy midőn jobban lett, éjjel felkelt ágyából, írót és papírt vőn ma-gához és lyrai költeményeket írt, melyeket azon-ban senkinek sem mutatott meg, hihetőleg azok sorsára került, melyeket halála előtt nem sokkal megégetett.

Bolyai Farkas, akadémiai tanulmányait bevé-gezvén, 1809 ben, 34 éves korában a m.-vásárhelyi ev. ref. főtanodában matematikai tudományok ta-nárává választott. Ezen fontos lépéssel buzgó munkásságának új tér nyílt tudományának fárado-sággal szerzett kincseit másokkal is megosztani. Hivatását teljesen átérve, fontos feladatát nagy eredménnyel oldotta meg. A teljes megállapodást ért tudománybúvár ez időben kezdte szerzett ösmereit értékesíteni és marandóvá tenni. Míg egy-felől pontosan végzé hivatalos köteleességét, más-felől minden üres óráját arra használta, hogy isme-reit szélesítse s eszméit marandóvá tegye. Legtöbb idejét matematikai munkáknak szentelte s folytonos munkássága által naponta szaporította nagybecsű dolgozatainak számát. Hogy mekkora matematikus volt Bolyai, arról eléggé tanuskotha-tik „Tentamen“-je, melynek nagyságát a külföldi tudományos világ is elismerte, s tudományos is-mertetés is jelent meg róla, ha jól emlékszünk, egyik göttingai lapban. Hogy nálunk e mű nem vergődött kellő népszerűsége, annak inkább az elhunyt tudós mély és néhol nehézkes mathematikai irmodora, mint egyéb az oka. E jeles munka, mihez hasonló még magyar tudós tollából meg nem jelent, nagy sensatiót nálunk nem szült, azonban ez még mit sem von le az ő érdemből a külföld

a templom közelében minden mellőzendő, mi az egyházi szertartást zavarhatná, mi egyházi mene-tek alkalmával azon piacok- s utcákról is érten-dő, melyeken az ily menet keresztül vonul.

22. §. Bármely bevett vallásfelekezetbe tar-tozó oly hitsorosok, a kik saját egyházközöset nem képeznek, kötelesek csatlakozni valamely val-lásfelekezetekbeli, hozzájuk legközelebb levő ön-álló egyházközöshez, mely a magyar állam terít-letén belül van.

23. §. A hadseregben s állami közintézetek-ben (p. o. katonanőveldeken, vakok intézetében, lelenczházakban stb.) ugyintén a polgári s kato-nai kórházakban minden törvényesen bevett vallás-felekezet tagjai saját egyházuk lelkeséi által ré-szesíttessenek a vallásos tanításban és minden lel-készi szolgálatban.

25. §. Különböző vallásfelekezetek által la-kott községekben, hol az egyes felekezeteknek kü-lön temetőjük nincsen, a létező temetőben minden felekezetbeliek egyformán temethetik halottjaikat.

25. §. Különböző vallásfelekezetek által la-kott községekben és városokban, hol a községi házi pénztárból egyházi célokra, vagy felekezeti iskola javára segély szolgáltat ki, e segélyben a lakosság létszámának arányában egyenlően részo-sítottatik minden ott létező és törvényesen bevett vallásfelekezet.

B. Eötvös József s. k.

Egyletek és közintézetek.

Tisztelt szülők, nagyérdemű pártfogók!

Helybeli főtanodánk is keletkezettől fogva egyik nemes földadatának tekintette, hogy kebelén a szerencsésebb helyzetűek mellett, mostohább sor-snak is megszerezhesék a tanult, a mivelt ember nevet s az abból folyó szellemi örömeit. E cél felé azonban eleitől fogva, természetesen csak az érdeklődő szülők, nemzeti miveltégünk gyarapo-dását szívtükön hordó, áldozatkész pártfogóink se-gélyével közelíthetett.

A népek fejlettsége, az általános haladás, mely, hitünk szerint, egyetlen eszköz a fennmara-dásra — ma még inkább kötelességgül szabják elő-ljárásának, hogy közös és egyedül elévülhet-len nemzeti tökének, tanultságunk, miveltégünk gyarapítására morális erejét minden irányban ki-fejtse. S minthogy a tudomány kiváltságát nem is-mer: éppen abban ta álnók legfőbb örömlüket, ha „a tanultság áldásainak a neveltségnek és így a valódi szabadságnak elcsajátítására, átértésére, fej-lesztésére minden rétegből minél több proselytát szerezhetnének.“ Ez ok vezérelte ez iskolai év kez-detésén is előjárásunkat arra, hogy fölhívásunkkal újabbra is a nagyérdemű szülőkhez, kegyes párt-fogókhoz forduljunk.

Jól tudja, éri előjárásunk, hogy az idők nehezítével mit teszen ma újabb terheket venni fel! De arról is meg vagyunk győződve, hogy kö-zös kinstunk, a tudományosság előmozdítására párt-fogót keresni felvilágosult korban soha sem lesz hiában való törekvés. Mult évi bezáró kimutatásunk szerint nem láthattuk el kenyérről nélkülöző szor-galmas tanulóinkat, s ki kell jelentenünk, hogy ez iskolai évben még növekedett az oly tanulók szá-ma, kik iskolánkhöz, mint az ismeretek egyik for-rásához, jó igyekezeten kívül alig hoztak valamit magukkal. Tisztelettel kérjük föl azért újabbra is

által nyilvánított önzéstelen elismeréssel szemben. Bolyainak is Lessingre volna szüksége. Sokan da-gályanak nevezik mély elmélkedéseit, ha nem értik. Ez rendesen természetük a felületes egyéniségek-nek. Azonban meg vagyunk győződve róla, hogy lesz idő, midőn e korszakot képző matematikai mű mindenki által csodáltatni fog. Maga Gauss, ki Bolyaival tanársága ideje alatt is folytonosan össze-kötöttségben és levelezésben állott, elősmereleg nyi-latkozott bokros érdemei fölött, s hogy mennyire terjedt a Bolyai érdemeinek elősmereése, mutatja az is, hogy a hannoverai király sajátkezűleg meg-tisztelő levelet írt neki, munkássága és a mathe-matika körül tett fáradozásaiért méltánylólag nyi-latkozott benne, s megküldi neki is azon bronz ér-met, melyet a világhírű Gauss emlékére veretett.

Bolyai Farkas nem csak a matematikai tu-domány, de a művészet terén is jelentékeny érde-meket szerzett, és lángeszének oly termékeit mu-tatta fel, melyek mindenesetre elősmereést érdemel-nek. Már fiatal korában kintt a költészet iránti hajlama és arra tehetsége, s több versen tett is kísérletet a szépirodalom terén. Azonban vagy sze-repnységéből, vagy abból felelemből, hogy tán nem fog kellő pártolásra találni, nyilvánosság elé soha nem lépett velük. 1814 ben azonban, midőn a ko-lozsvári nemzeti színház megnyitandó volt, néhány tehetségesebb hazafi jutalmat tűzött ki tragoediára, mely alkalommal több pályamű érkezvén be, Bolyai Farkas is mindenkinek bámulatára egyszerre három tragoediát adott be, u. m. „Pansaniás“, „Mohamed“ és „Kemény Simon“-t. Azonban a színház megnyi-tása soká késvén, nem volt türelme bevárni tra-goediái sorsát, vagy mint hihetőbb, jobb ismerősei azon unszolására, hogy adja azokat ki nyomtatás-ban, visszavette a bírálók kezéből, s még mellőjük csatolva a „Virtus győzelme a szerelmen“ és „Szerelmen győzelme a virtuson“ című öt felvoná-sos tragoediáit, 1817-ben Szebenben kinyomatta. Szerényen és minden zaj nélkül jelent meg e mű,

TARCA.

BOLYAI BOLYAI FARKAS. *)

I.

(Életrajz-törzék.)

A maros vásárhelyi ev. ref. főtan. történetében egy név tűndöklök, mely ragyogó fényét egyfelől a valódi lángész, másfelől a köztisztelet- és szere-tettől nyerte. E név a Bolyai Bolyai Farkasé, ki a tudomány- és művészetnek szentelt egész éle-tét, s oly pontokat világított meg munkássága által, melyek nála nélkül tán ma is fátolyozva volnának.

Nem akarunk az életrajz-írók gyakran feltűnő szenvédellyességével vádoltatni, azért mellőzzük a hosszas dicsérő előbeszédet, mert hisz ugy is a tények rendesen igazolják a valóságot, melyek most is bizonyára dicsőfényben fognak az elhunyt tanár és tudós emléke fölött fényleni.

Bolyai Bolyai Farkas született 1775 ben febr. 22 én Felső-Fejérmegye Bolya nevű helységében, hol szülői ápolás alatt növekedett hét éves koráig, midőn elhagyta az atyai házat, szülői a n.-enyedi főtanodába küldötték, s ott az elemi osztály szor-galmas növendéke lőn. Már kora gyermekében feltűnt kiváló észtehetsége, mely őt kortársai fölé emelte. Különösen kintt számadásban gyorsasága, eleven emlékező tehetsége, melyek nem egyszer ragadták bámulatra tanítóit is. Róla mondják, hogy a sokszorosítottáblát már hat éves korában hiba nél-kül tudta, s nem csak a tanítója által szóval élébe tűzött számtani feladványokat gyorsan és minden nehézség nélkül fejtette meg, de már a számok le-írásában is jelentékeny gyakorlottságot tanusított, s az összeadási és kivonási munkálatokban is nem csekély eredményt mutatott fel.

Kiváló észtehetsége és számos nemes tulaj-

*) Mutatvány, az e czímen közelebből megjelenő na-gyobb munkából.

városi és vidéki kegyes pártfogóinkat, méltóztassanak ez ifjak részére gabonában, vagy pénzben juttatni fölöslegeikből. (Alólírt szállására: b. farkas-utca 54. sz.) Előjárásunk a legkisebb adományt is nyilvános közzététel mellett a legnagyobb elismeréssel fogadjuk. Naponként kiosztandó 30 pár cipőre meglevő régebbi kegyes alapítványunkon kívül ez is. Évben nem sokkal terjeszkedhetünk túl; de biztat a reménység, hogy nagyérdemű pártfogóink áldozatkészségéből nemcsak a nevelőjeik, hanem a hit erősít meg, hogy főiskolánk, mint a növekedő tudományosság egyik lüktető erecskéje iránt számos ügybarát érdeklődik; hanem az a tudat is, hogy a nyert jótéteményben eddigelő is „vallás és nemzetiségre való tekintet nélkül iskolánk nélkülözö jó tanulóit folytatás részesedtek a részestülnek ma is!

Azokat a kegyes pártfogókat, kik két évvel ezelőtt irt fölívásunk következtében több évre, vagy élethossziglan igérték becses adományait, külön is fel fogjuk keresni, s ezúttal is nyilvános köszönetünket fejezve ki: tisztelettel felkérünk minden ügybarátot, hogy szegénysorsú ifjaink ügyét becses körökben ajánlani méltóztassanak.

Végül, mint kezelő, tisztelettel jelentem, hogy a folyó 1868. szept. 1-ről közem alá következő kegyes adományok folytak be:

a) Búzában: mgos Pataki Dániel úr (Dézs) 3 véka; t. Szépfő Károly úr (Szt-Benedek) 2 v.; t. Ferenczi Károly úr (életéig, Borsa) 2 v.; összesen 7 véka.

b) Pénzben: mgos Ince Mihály úr (ref. ekkliai főgondnok, életéig) 5 ft; t. Pávai Vajna Elek úr (muz. ör. évenként) 16 ft; nt. Báthori Dániel széki egyházmegyei esperes a feketelaki us. ekkli részéről 4 ft; összesen 25 ft.

Kelt Kolozsvárt, 1868. szept. 28.

A ref. tanodai előjáráság nevében:

Kócsi Károly, tanár. *)

NAPI HIREK.

— Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket méltóztassanak becses megrendeléseket lapunkra mihamarabb megtenni, hogy teljes példányokkal szolgálhassunk.

Előfizetési feltételek:

Egész évre	12 ft o. 6.
Félévre	6 „ „
Évnyegyedre	3 „ „
Egy hóra	1 „ „

— Király ő Felsége nevenapját városunk tegnapielőtt ünnepélyes istentisztelettel ülte meg, melyben a hivatalos testületek s katonai tisztikar teljes díszben vettek részt. D. u. 2 órakor kir. biztos úr ő nmlgánál diszbed volt.

— A legmagasabb udvar, miként jól értesült egyének állítják, október végeig Gődöllőn marad, s a regényes kastély oly kedvessé lett ő Felségeik előtt, mint talán egy hely sem azok közül, hol az őszi salsont tölteni szokták. Király ő Felsége okt. 1-én Budapestre jött.

— Az igazságügyminiszter, egy

*) Tisztelettel kérem a „M. Polgár” t. szerkesztőségét, sziveskedjék e cikket becses lapjában közleni.

mely oly sok gyönyörű eszmét foglal magában. Megjelenése nem tűtött nagy zajt, de nem azért, mintha tartalma nem volt volna figyelemre méltó, hanem inkább azért, mert akkor egyáltalában nem volt közönsége a színműveknek; midőn pedig a színház megoyitt, darabjai közül egy sem került szünyegre.

A fenn említettek közül még kiadta Bolyai a hatodik tragoediáját is 1818-ban M. Vászárhelyt, melynek czíme: „Paris pör.” Ez a legterjedelmesebb műve s egy külön kötetet képez. Ezt néhány ösmerőse unszolására adta ki, kik különös pártfogás alá vették a tehetséges költő első munkáját.

Toldi Ferencz, a „Magyar irodalom történetében” megemlékszik a Bolyai tragoediáiról röviden, s némi érdemet is tulajdonít neki; azonban pár sorba foglalt fölemlítésében inkább megrója, mint bökros érdemeit tünteti föl.

Nem állítjuk mi sem, hogy Bolyai egészen korrekt munkákkal lépett volna a közönség elé, de másfelől érdemeit sem lehet elvitatni, azt pedig éppen nem mondhatjuk, hogy az elhunyt költő tragoediái két rövid felvonásnál többre nem volnának érdemesek. Azonban ne előzzük meg ítélettel a tényeket, — alább tüzetesebben tárgyalandjuk tragoediáit.

Az eddig elősorolt érdemein kívül még meg kell említenünk a kemenczék körül tett fölfedezéseit is, melyekkel nagy szolgálatot hozott a közönségnek. Midőn a hosszas fejtörő, fárasztó munkába belefáradt. szórakozás végett szerszámait vette elő, s néha napokig fúrt, faragott. Halála előtt nem sokkal egy szekeret készített, melybe egy ember fért bele, s egy kerék forgatása mellett kevés erővel gyorsan lehet előrehaladni.

Azon időtől fogva, midőn tanárrá választott, késő vénségeig egyedül élt magános kerti lakjában. Remete életét soha sem hagyta semmivel zavartatni, társaságokban ritkán vett részt, legtöbb idejét tanítványaival töltötte, kiket annyira szeretett, mint-

rendeletet bocsátott ki, mely szerint az erdélyi köztörvényhatóságok bíróságainak urbéri ügyekben eddig gyakorolt hatásköre okt. 31-ével megszűnik s jövő nov. hó 1-jén az unjon szervezett kir. urbéri törvényszékek működése veszi kezdetét.

— Hogy a marhavész folytán fenyegető drágaságnak némi gát vettessék, a vészbizottmány azon törvös határozatot hozta, hogy a vész tartama alatt Szász-Fenesen, Bácsban és Szamosfalván is tartassanak hetivásárok, s pedig az elsőben csütörtökön, a másodikban hétfőn és az utóbbiban szombaton.

— Említettük volt, hogy képviselőtestületünk a városi hivatalnokok fizetését főlebb emelte, mely határozat megerősítése végett a miniszteriumhoz levén fölterjesztőd, annak eszközöléséért már több hóval ezelőtt a főkörmányszékhez tételtett át, honnan azonban, dacára a sokszori sürgetésnek, mai napig sem jutott el a kívánt helyre. Mint halljuk ezen végzés az illető főkörmányszéki hivatalnok asztalán nyugosza mély álmaik háborítlanul, bizonyos és jelenleg kiméletből nem említhető okokból. Reméljük, hogy a főkörmányszék ezt tudomásul veendő, s intézkedni fog ez ügy mielőbbi ellátásáért, mire annyivalinkább föl van hiva, mivel a drágaság felette nagy levén, az okok, miért a képviselőtestület a fizetést fölemelte, naponta nyomósabbakká válnak.

— A marhavész állása Kolozsvárt 1868 ki októberben: Összes marha létszám a városban 2686. Járvány lepte udvarok száma október 2-kán volt 8, 3-kán van 8. Járvány lepte mezőreszek okt. 2-kán volt 2, 3-kán van 2. Járvány lepte marha létszám okt. 2-kán volt 141, 3-kán van 141. Ezekből elesett okt. 2-kán 1, 3-kán 1. Kivágatott okt. 2-kán — 3-kán 5. Beteg okt. 2-kán volt 24, 3-kán van 25. Gyanus okt. 2-kán volt 76, 3-kán 69. — Járvány lepte udvarok okt. 3-kán volt 8, 4-kén van 8. Járvány lepte mezőreszek okt. 3-kán volt 2, 4-dikén van 2. Járványlepte marhalétszám okt. 3-kán volt 141, 4-kén van 141. Ezekből kivágatott, mint teljesen egészséges okt. 3-kán volt 5, 4-kén van 3. Hullott okt. 3-kán 1, 4-kén 5. Lebunkoztatott okt. 3-kán — 4-kén —. Beteg oktob. 3-kán volt 25, 4-kén van 20. Gyanus okt. 3-kán volt 66, 4-kén van 66. — Kolozsvárt, okt. 4-kén, 1868. Filep Samu, id. polgármester.

— A n.-szabeni román egyházi-gyűlés is protestál, de már hogyné protestálna, midőn van neki Macellariuja is, ki e hó 1-én következő sürgetős javaslatot tett: A b. Eötvös vallástügyi miniszter által előterjesztett népkölkai javaslat ellen az országgyűléshez egy emlékirat, a miniszteriumhoz óvás, s ő Felsége elé egy előterjesztés intéztessek. E javaslat egy 9 tagu bizottságnak adatott ki gyors jelentéstételt végett.

— „A székelyföld” című munka érdekében a következő nyilatkozatot tettük a szerzőtől: „Székelyföld” című képes munkám oct. 9-re ígért 1-ő köteté tölem nem függő akadályok miatt csak is oct. 25-re készülhet el; ez okból előfizetőim elnézéséért esdve, egyszersmind tudatom, hogy az előfizetési határidő oct. 20-ig meghosszabbított. Előfizethetni Ráth Mór könyvkereskedésében fűzött példányra 2 ft 10 krral, diszkötéssel példányra 3 ft 20 krral. Pest, oct. 1-én 1868. Orbán Balázs.

— Egy híres költő táncosunk nekünk

ha atyjok lett volna. Némelykor megtörtént rajta, hogy tanítás közben eszméi támadtak, melyektől nem tudott menekülni. Ilyenkor elővette a krétát, s ha az nem volt elég nagy, folytatónak a földet is tele irta. Természetesen, tanítványai nehogy zavadják, távoztak. Még késő vénségében is folyvást matematikával foglalkozott elannyira, hogy éjjel is meg lőnek az által zavarva; minden este égetett szemet kellett éjjeli asztalára tenni, melylyel, ha fölébredt, számokat irt a falra s reggel papírra tette azokat.

Bolyai kitűnő észtehetségtől és minden tekintetben kiváló egyéniségtől volt. Még az is, ki először beszélt vele, észrevehette nagy szellemi erejét. A legközönségesebb tárgyak is az eszmék egész hoszu sorozatát költötték fel benne. Szép volt még a közönségesebb társalgás alkalmával is szemlélni, mint emelkedik élénk képzelő tehetsége, képek és hasonlatok közt a gondolatok magas regioiba, hova kevesen s inkább csak azok követhették, kik gondolatmenetével némileg ösmerősök voltak. Bolyai nem sokat érintkezett a mindennapi élettel, az élet kisszerű törekvéseit megvetette, magasb életlök begetk szeméi előtt. Magának külön világot alkotott és abban élt. A jövő életéről oly erős meggyőződése volt, melyet soha és semmi körülmények között mi sem tudott megingatni. A földet egy sárfezszeknek s a szellem bilincsének tartotta, s a halált szabadító angyalnak hitte, mely a rab lelket egy jobb világba vezérli.

Bolyai Farkas meghalt 1856 november 21-én. Halála csendes volt mint egy álom, fájdalom nélkül költözött el szerettei közül. Végrendelileg hagyta meg, hogy csendben, haragszó nélkül temessék el. Koporsója egyszerű fejr fenőfő volt, melyet önmaga készítettett és sajátkezűleg festett meg belül fedelét zöldre, alját pedig feketén.

is volt. Vasárnap kötözte át kötelét a sétatéri tón, az irás szerint 16, irás nélkül 6 ölnyi magasan. Maga a mester is elég tetszésben részesült, de egy kis suhancz többször fenyegetvén a közönséget saját nyakának kitörésével, több tapost is aratott.

— (Beküldetett.) Nem mondhatja a rendőrség, hogy párisutca lakói nem elégszer folyamodtak orvoslatért egy, ez utcát egész éjeken át vad tivornya hangjaival ostromállapotban tartó bizonyos hely ellen; s ha azt a fáradságot venné magának, hogy egy rendőrszolgát az éj bármely órájában ez utcába küldene, arról is meggyőződhetnék, hogy mindeddig sikertelenül történt a folyamodás. Kényszerítve vagyunk tehát a nyilvánosság terén ismételni kérelmünket. Többen a párisutczából.

— Kiállhatatlan levegőről panaszkodnak azon hely közelében lakók, hová a vész folytán elhullott marhákat elhantolják. Valóban már csak az van hátra, hogy kellő figyelem hiánya miatt valami emberpusztító-járvány is kitűsön. Ajánljuk a rendőrségnek, ásassa mélyebben azokat a gödröket s takartassa be kellőleg.

— A múlt augusztus hóban tartott országos honvédegyülés tudvalevőleg egy ötsz-bizottmányt küldött ki a honvédek ügyének előmozdítására. E bizottmány Ivánka Imre elnöke alatt Földváry Albert, Rákóczy János, Vidacs János és Domahidy Ferencz tagokkal megalakult és a vidéki egyleteknél felbízott körzétet, küldjék be azok jegyzékét, kik az új honvédseregbe lépni kívánnak, kik igényelnek nyugdíjt, kik végkielégítést és kik mondanak le minden segélyezéséről. Erről aztán a bizottmány fölterjesztést szándékozik tenni a kormányhoz.

— A belügyminiszter egy rendeletét közli a hivatalos lap. Ebben király ő Felségétől nyert felhatalmazása folytán gr. Forgách Mór nyugalmazott csendőrezredes a Somogy- és Zalamegyékben komolyan veszélyeztetett közbiztonság helyreállítását végett királyi biztossá nevezi ki rendkívüli hatalommal és utasítással, hogy tevékenységét e két megyében rögtön kezdje meg.

— A Beniczky hulláját csakugyan fel találták, Eresiben balászkok fogták ki a vízből, Pestre hozatott, hol felboncolták. A boncolás eredménye semmi kétséget sem hagy fenn aziránt, hogy a tetem valószággal Beniczkyé. A hulla egyébiránt teljes rothadásnak indult, elannyira, hogy lehetetlen volt constatálni, vajjon erőszakos halállal, mérgezés folytán, vagy más úton mult-e ki; csupán a gyomrában maradt ételmaradék után vélték erőszakos halálra következtetni. Az agyvelő teljesen szétloccsant, s ezért a fejen levő forradás nem volt fölfedezhető, a haj azonban mind színre, mind hosszúságra nézve ugyanazonosnak bizonyult, s az oldalbordonál levő forradásnak is találtak fel némi nyomait. A lábfejek, valamint a balkar alsó része teljesen hiányoztak, mert a hulla rozsoló levén elásva, testének ezen részeit a kutyák felfalták, a csizmát azonban egy halásznál megtalálták s a rokonok ebben Beniczky csizmájára ismertek. A szerencsétlen erőszakos halállal mult ki, az egyedül csak fojtás által történhetett meg: arra mutat, hogy a térdei össze voltak húzva, s karjai állása is arra mutat, mintha védeni akarta volna magát. Nyelve kilógott s zsebkeudője nyaka közelében volt.

— A „Pesti Napló” e hó 1-étől kezdve naponta kétszer jelenik meg.

— A zágrábi országgyűlésről érkező tudósítások szerint Jankovics gróf letette mandatumát; a feliratot Vakanovics elnök, Soics püspök és gr. Pejacevics fogják a királynak átnyújtani, s az országgyűlés csak október végén fog valószínűleg ismét összehívni. — A magyarfaló-párt teljes tehetlenségében a botránycsináláshoz fordul, s ezen utolsó argumentumot érvényesítette mindjárt azon este, midőn a kiegyezési javaslat elfogadásának öröme a város kivilágított s fátylósmeget tartatott.

— A magyar kormány az Egyesült Államok kormányával már korábbi miniszteri tanácsbeli határozat alapján olyennel összeköttetésbe lépett, hogy a törvényhozásra vonatkozó minden javaslatokat s az országgyűlés által alkotott törvényeket kölcsönösen kicserélik. Ujabbban basonnemű alkudozások indultak meg a belga kormányval is.

— Huszárfogadás. Tepliczen m. hó 25 n különös fogadás történt; ugyanis Waldstein László gróf huszárkadét a duxi iudóházból a harmadik csengetésnél lóra pattanván, versenyt futott a Tepliczebe indult vonattal, s oda három másodperczcel előbb érkezett meg, mint a gőzmozdony. A fogadás 500 frtban történt.

— M. Vászárhely, okt. 1. 1868. Ezen lap mai számának „napi hírek” rovatában az állítatik, mintha Marosszéki legközelebbi bizottmányi gyűléséről irt cikkemben N. S. beszédét Kolozsmegye nek a kir. táblára vonatkozó átirata ötleéből, némely pontokban nem elég híven referáltam volna. Hivatkozom ezen lapnak 113 dik számára, melyben N. S.-nak általam megemlíttet nyilatkozata a jelen szám közleményétől annyiban különbözik, hogy ennél rövidebb; ha a laptere megengedné, akkor sem vállalkoznám minden nyilatkozat stenographi közlésére, tehát a hütelen referada vádját visszautasítván, a helyreigazítást úgy értelmezem, hogy említett nyilatkozatot nem elég terjedelmesen

közöltem. Végül mit N. S. mondott, az nem beszéd, hanem nyilatkozat volt indítvány nélkül és az indítványt rögtön rákövetkezőleg g. T. M. tette.

— Az erdélyi hivatalos értesítő jelen évi augusztus 16 dik számában egy hirdetmény jelent meg, melyben Szabó Juliánna ifjabb Zeyk Jánosné gr. Teleki Krisztina ellen bizonyos követeléssel törvény útján lett fellépése hirdettetik. Ez csak most jött tudomásomra, valamint az is, hogy több engem ismerők, engem tartanak azon beperelő Szabó Juliánának, azért kinyilatkoztatom, hogy a fennemlített grófné ő nsga nekem nem adósom, s ha az lenne is, annyira ismerem helyzetét, jószágát, s annyira hálás tisztelettel vagyok személye és családja iránt, hogy tölem egy ily cselekvény nem lenne más, mint haláltanság, melylyel megérdemelném a jobb emberek elítélését. Idősb Szabó Juliánna.

— Nyilvános köszönet. Folyó hó 7-én reggeli 2—3 óra közt bizonytalan tettes által felgyújtattam, minek következtében többek közt elégett a csűröm, mely 300 frtig o. é. a „Victoria” társaságnál biztosítva volt, mely összeg 8 napra a fennirt társaság részéről semmi levonás nélkül kifizettetett, melyért legnagyobb köszönetemet nyilvános utoni ösmerésem mellett kötelességemnek tartom. Sz. Ujvárt, sept. 28-kán, 1868. Marosán János, földbirtokos.

Szerkesztői posta.

M. Dózsa Dániel. úrnak. Mindenkör ezer örömmel. Üdvözöllek.

Nemzeti színház.

A szinidény Verdi „Trubadour”-jával nyílt meg. Bár sokszor hallott opera, de kellemes dallamai varázs erővel bírnak s a ratott kezek között mindig hatásteljes. Ez előadás alatt az unjon szervezett opera első rendű tagjainak egy része lön bemutatva, kiket részint előbbi itteni működésük-ből, részint csak megelőző hírek után ismerttük. A benyomás mindkét részről öröndetes volt. Minden oda mutat, hogy ez idéni operánk kitűnő lesz, csak a nagy gonddal összeállított örök észlezerű felhasználásától s a tagok buzgalmától függ, hogy a közönség méltán elmondhassa: ez a legjobb opera, melylyel valaha bírtunk. Az előadás összevágó volt s nemigen látszott meg rajta, hogy a személyzet és zenekar most működik először együtt. Pedig az iteni szinügy főhátránya épen az, hogy a társulat életében nincs folytonosság. Ez alkalommal fedezte ezt a szinpadat rutin és műjártasság, mit a főbb szereplőknel tapasztaltunk. Dalfit, a régi ismerőst, a jeles énekest kitűntetéssel fogadta a közönség, örültünk a viszontlátáson, örültünk, hogy annyi próba után ismét egy elsőrendű tenorral bírnunk, ki nehéz feladatát sikerrel oldá meg, s úgy a magán dallamokban, mint a kettősökben jelesen énekelt. Olyszertü bariton hangot, minő a Tanneré (Luna gróf), régóta nélkülöztünk, s mivel avar alapos iskola, műismeret van párosulva, helyét, melyet eddig csak gyöngye énekesek foglaltak el, teljesen betölti. A közönség tapssal fogadta, de nemcsak előlegezte azt, hanem az előadás folyamata alatt is többször lön az elismerés nyilvánulása. Tannerné ép oly jeles Leonora volt. Hangja kellemesen csengő, előadásán magasabb izlés ömlik el. Játékában folytonos tevékenységet mutatott s nem egyszer, mint drámai színész is, tetszéssel kezelte szerepét. A közönség többször megtapsolta, mely elismerést ki is érdemelte. Különösen ki kell emelnünk az utolsó felvonásban azon nehéz és szép kettős dallamot, melyet Tannerrel énekelt. Ez teljesen sikerült, többször lönek kihíva. Darai Károlina szintén kielégített. Fiatalsághoz képest elég erős és kellemes alt hanggal bír, mely eléggé oskolozott, játéka szintén otthonosságra mutat. Különösen szépen énekelt a bürtöni végjelenetben az imadalt. Mezeit, ki a még meg nem érkezhetett Ödryt helyettesíté, már ismerjük, erejéhez képest mindent megtett szerepére. A társas dallamok sikerültek. Különösen az első és utolsó felvonásokban előforduló hármas dallamok pontossággal és szépen voltak előadva, a közönség tetszését több versen nyilvánítá. Az előadás sikerült, csak kár, hogy nem nagyobb közönség előtt folyt le.

KÜLFÖLD.

Madrid, sept. 30. Itt teljes csend uralkodik; új hivatalnokok nevezettek ki; a nép fel van fegyverkezve; egy nemzeti miliczia felállítása decretatott; Madridban holnap történik az általános szavazat. Serrano és Prim holnap érkeznek ide. Concha elmenekült. Az angolok, kik Madridban lőnak, szerencsét kívánnak az új kormánynak. Barcelona fellázadt; Cheste Franciaországba utazott.

Páris, sept. 30. Az „Opinion Nationale” és „Tempe” az ideiglenes kormány tagjai között Jose Olezagát és Figuerolát említi. Állítják, hogy Girgenti gr. elfogatott, azonban e hír erőstésre vár.

Páris, oct. 1. A lapokhoz érkezett hiv. tudósítás szerint a spanyol menekültek tetszésük szerint bárhova mehetnek. A franciaia kormány más kötelességet nem ismer, mint a határokon a rendet fenntartani. A spanyol vizekre küldött hajók feladata egyedül esetleges védelmet nyújtani a fran-

ozia alattvalóknak. A francia kormányának semmi beavatkozása sem volt szándékában a spanyol ügyekbe.

A „Presse” szerint a madridi ideiglenes kormány a körtársasági formát visszautasítja. Montemolin gr. ma spanyol területre lépett.

Paris, oct. 1. Biarritzból jelentik: A spanyol királynő Franciaországba utazásának hírére a császár, a császárné és a császári herceg, udvarszemélyzetük által környezetve a pályaúdváron várták a királynőt. A királynő kíséretében vannak a király és a királyi gyermekek, továbbá Don Sebastian a királynő nagybátyja. Találkozás után a királynő Pauba utazott, ahol a császár által neki felajánlott kastélyban fog nehány napig tartózkodni.

Paris, oct. 1. A „Moniteur” jelenti Madridból: A Novaliches és Serrano közt az alcóli hídon történt összecsapkodás részletei még ismeretlenek. Csak az látszik valószínűnek, hogy a Novaliches által Madridba küldött hírekkel együtt ő maga is megérkezett oda. Concha erre visszalépett, minél

folytán egy ideiglenes junta alakult oly férfiakból, kik a fölkelésben résztvevő különféle pártokhoz tartoznak.

A „Pays” jelenti, hogy bármily határozatok hozásának is Spanyolországban, Franciaország nem fog intervenálni.

A spanyol fölkelés irányzatát illetőleg a „La Presse” egy Madridból érkezett politikai személyiségtől arról értesült, hogy két mozgalmat kell megkülönböztetni. Az előbbinek élén Prim áll, Contreras más tábornokokkal, kik utoljára Burgesban voltak belebuzgva; ezek Spanyolország és Portugal egyesítését kívánják, ha lehet, köztársasággal s ha nem, parlamenti kormány alatt. A másikkal élén a canariai szigeteken belebuzgva volt tábornokok, Dulce, Serrano stb., s Topete ellen admirál állnak: ezek Montpensier hercegnét akarják kikiáltani. Ezen irány némely külbatalmak által pártoltatik, s a polgárságnál is tetszésre talál; azonban maga a herceg csinál nehézségeket.

A Bordeauxban megjelenő „Journal de Girond” jelenti Bayonneból sept. 27. ről: Concha elrendelte, hogy a 27. ezrednek, mely felkelni készült, a zsold ne fizetessék ki. A fölkelők ma Santandert ujjal elfoglalták.

A „Frankf. Ztg.” azon érdekes újdonságról értesült, mikép Beust báró háború esetére akként akar Bajorországot és Württemberg „biztonságáról” gondoskodni, hogy ezen országokba idejekorán megszálló csapatokat küldend.

Rómában megint sok fegyvert fogtak el, melyek a forradalmi pártnak voltak szánva. A pápa Franciaországból és Belgiumból legközelebb nagyon alkalomszerű ajándékokat kap a katolikusoktól, nevezetesen egy vörösösvöllyű ágyú-üteget.

A francia-osztrák-olasz szövetség állítólag tény. Olaszország 50,000 embert ígért, a francia ugyanannyit az osztrák seregnek, mely segéd-erőnek Franciaország és Ausztria fizetendő a hadipótlékot.

A poroszok Németország biztosítására a vasútat is erősítik, és minden fontos pontot, minők a hidak stb. kisíny váraosokká alakítják át.

Az Athenben megjelenő „Independence Helénique” jelenti, hogy a Porta új béke-közvetítőt küldött Krétába következő ajánlatokkal: Általános amnestia, az adók elengedése 6 éven át, a szét-dult templomok felépítése, iskolák alapítása. A Porta mindezeket egy külföldi hatalom garantálásával mellett akarja adni a krétaiaknak.

Krenski alezredes a porosz tábornokból a bukaresti kormány megkeresésére a román fővárosba indult, hogy ott a sereget porosz mintára szervezze. Mint a „National Ztg.” jelenti, a nevezett tiszt már egy alkalommal, még Károly fejedelem trónarajtása előtt, hasonló megbízatásban járt el s most hallomás szerint a román katonai köz-igazgatás élére van kijelölve, fenmaradván joga bármikor a porosz szolgálatba visszaléphetni.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

HIVATALOS

314. — 1868.

II. od. alisp. bíró. sz.

(335)

(1—3)

Idézés.

Ippi Bideskuthy Antal s társainak, mint az ippi dominiumbhoz tartozó Markaszéki birtokok megbízottjainak Veres Lajos, s több Markaszéki birtokok ellen, Markaszék községében a kormárkási jog öszvesítése és a haszon-élvezet arányosítása iránt beadott keresetnek Krasznamegye II. od. alispáni bíróságának Sz. Somlyón a megyeházánál lévő irodájába f. év november hó 11-ik napjának, d. e. 9 órájára kiűzött tárgyalásán megjelenésre az ismeretlen tartozkodó birtokok, a jogosultak oly kijelentéssel idéztetnek meg, hogy meg nem jelenésük esetére a részükre esett gondnokul kinevezett megyei tisztí alügyész Halmágyi László urral fog a tárgyalás megtartatni.

Krasznamegye II. od. alispáni bíróságától. Sz. Somlyón, 1868 sept. 19-én.

570. 1868. B. Gy.

(332)

(3—3)

Hirdetmény.

A Kővárvidéki mérnöki állomás, melyhez 750 forintnyi jóvadalmazás van kőve, idei **október 26-án** tartandó Bizottmányi gyűlésen választás útján fogván betöltetni: felbírnatok az azt elnyerni ohajtók kellő okmányokkal felszerelt kéréve nyelket idei **október 20-ig** Első alkaptány Pap József urhoz benyújtani; a mérnöki oklevél mellett megkivántatik a magyar és román nyelv tudása. Nagysomkúton, Sept. 22-én 1868 tartott rendkívüli Bizottmányi közgyűlésből.

Drágos Pál
főjegyző

NEM HIVATALOS

VARRÓ INTÉZET.

varrógép-raktár és varrógéppel való varrásban rendszeres tanítás.

A varró intézet elvállal mindenféle finom és legfinomabb fehérnemű varrást, a legújabb berlini, párisi és bécsi minták szerint, pontos és gyors szolgálat mellett, a legújanságok árakban.

VARRÓGÉPEK. (Wahler és Wilson rendszerén)

Netuschill C. J. gyárából Bécsben és Hamburgban, melyek több világtárlaton megjutalmaztattak és több államtól kivált. szabadalommal lőnek kiittotve.

Ezen gépek árai a legolcsóbbra szabrák és jószágukért egy évi kezesség vállaltatik.

E gépek részletfizetés mellett is megszerezhetők.

A ki az intézetből vásárol gépet, a varrásban s a gép kezelésben ingyen kap tökéletes tanítást.

Varrógéppel való varrásban rendszeres tanításért,

a varrás minden nemében nyerendő oktatást ide érve, tehát az egész varrás tanfolyamért fizetendő 5 ft o. ért.

Varró intézet, varrógép-raktár és tanítás helyisége **Kolozsvár, belső-tor-dautca br. Conradsheim-ház, 1-ső emelet, 10 sz. a dr. Szabó-ház mellett,** a hol bővebb felvilágosítás egész készséggel adatik.

A nagy érdemű t. cz. közönség pártfogását tisztelettel kéri

RODZIEWICZ NETTI.

(317)

(3—3)

FELHÍVÁS

a Brassai közönséges Nyugdíj-intézetbe lépésre.

Mindazok, a kik saját maguk, vagy hozzátartozóik számukra élethossziglan tartó évjáradékok (nyugdíj) akarnak szerzeni, s ez által főként az öregkor szükség és foglalkozás ellen biztosítani akarják, ezennel meghivatnak

a Brassai közönséges Nyugdíjintézetbe lépésre.

Ezen intézet, mely az 1844-dik évben tures pénztárral kezdette el munkásságát, miután eddigelő már

121,609 ft 43 krt

osztott ki nyugdíj gyanánt jelenleg

629,227 ft 61 krt

tavó, s minden intézeti tagok tulajdonánál szolgáló alappal bir; ez egy tisztán jótékonyági intézet.

Valamint a fennebbi alap minden tagok közös tulajdona, épen ugy minden bevétel, — a kezelési csekély költégek levonásával — e-onkitalanul az intézeti tagoknak megy. A Brassai közönséges Nyugdíj-intézet tehát kizárólag azon emberi nemek számára törekszik, hogy eszükkel s igáljon arra, miszerint tagjai magukat a szükség és inség ellen egyesített erővel kölcsönösen megvédehessék, a míg a legfőbb mas nyugdíj-intézetek, midőn azok részvényeken alapulnak, a legelső és fő cél az, hogy a részvényeseknek nagy osztalékok jussanak, miáltal a nyugdíj-kra fordítható alap természetesen jelentékenyen megnövekedik.

Azért alig lehet más hasonló intézet, mely oly csekély illetékekkel szembe oly jelentős évjáradékokat, vagy nyugdíjakat oszszon, mint a Brassai közönséges Nyugdíj-intézet.

Ez okon szaporodik is a tagok száma, évekint növekedő arányban, s éppen így emelkedik minden évvel az alap magassága is (Az 1867-dik évben ez 45,061 ft 34 krtal növekedett.)

Az intézetnek vagyonával és jövedelmével gazdálkodása teljesen nyilvános, s nem csak hogy mindenki szabadon megtekintheti, hanem minden nyugdíjas, a ki saját személyére egy teljes nyugdíjra van téllva, fel is van szabályozott jogosítva, hogy ezen kezelésre az évenként legalább egyszer tartandó közgyűlésben befolyást gyakoroljon, s minden határozatokban együtt szavazzon.

Egyébiránt az intézet tökélet csak árvali biztosíték mellett és gondnal kölcsönzi ki, hogy még eddigelő nem szenvedett csak a legkisebb kárt is.

A mérve nézve, a melyben valaki beállhat, a legféltázasabb tér van engedve.

A legkisebb évvilleték 1 ft 26 krt. oszt. ért; ezen öszszegtől bár meddig fel lehet a részvényességgel terjeszkedni.

A nyugdíj nagyságának mértéke csupán a befizetett illeték magassága és az életkörtől függ, s egyes évtársulatok és osztályok nem részesülnek, mint ez különben gyakran szokott történni, mások rovására, előnyökben.

Nyomatott az ev ref. főtánoda betűivel (Bel-farkasutca 74. sz.)

Az intézetbe lépés akármely életkorban lehetséges. A beállás ideje minden évnek 10 első havára szorítkozik, és így január 1-sőjétől **október utolsójáig** kell hogy történjen. A ki ezen időt elmulasztja, egy egész évet, és így egész évi nyugdíjt veszteszt.

Siessenek azért minden szülő, kiknek szeretett gyermekeik jövőjük szívökön fekszik; minden férjek, kik élettársuk egykori soruk iránt nem közönyösök; s végre mindenek, kik saját javukat akarják, a Brassai közönséges Nyugdíj-intézetbe állani, oly öszszeggel, mint vagyoni helyzetük egedi.

Az elmulasztás keserű bánatot terem egykor, főként midőn látni fogják azon szerencséseket, kik gazdagon aratják azt, a mit az előre gondoskodó szeretet vetett számukra.

S egyuttal azon tisztelt tagok is a közel és távolból, a kik jelen évi illetékeikkel még hátrálékban vannak, felkérőnek, hogy ezeknek befizetésével annyival inkább siessenek, mivel hogyha a befizetést legfennebb az 1868-dik év október 31-éig elmulasztják, nyugdíjvadásba lépésük egy évvel fog hátrább maradni.

Belépési nyilatkozatokat és fizetéseket elfogadnak, mindennemű felvilágosításokat szóval, vagy levélben közölnek a **Nyugdíj-intézet igazgatósága Brassóban** (Lópiacz 38 szám) és a következő ügynökök:

Alvinczen: Istvánffy János ur.
Apáthinyon: (Duna-Bácska) Bartl József ur.
Aradon: főügynök: Lachman Károly Ede ur.
Bécsben: főügynök: Preidel Frigyes ur.
Beszterczen: Láni Ede ur.
Bikfalván: Bajtó József ur.
Biliuben: (Csehország): Lázarsfeld Simon ur.
Borgó-Prundon: Tischer Antal ur.
Botfalván: Horváth Péter ur.
Brüxben: (Csehország): Hippmann W. Gyula ur.
Budapestben: főügynök: Steiner Sámuel ur.
Bukarestben: Frank András Ede ur.
Cernáthalyon: Binder Lajos ur.
Csernoviczen: (Bukovina): Soczewán János ur.
Debreczenben: Szepessy Antal ur.
Décsen: Akand: Csengeri József ur.
Décszen: Márkovics István ur.
Duppán: (Csehország): Tichy A. C. ur.
Erzsébetvárosban: Schmidt András ur.
Eszéken: (Törzország): Kramer József ur.
Fehérlétfalván: (Bánát): Feigl F. A. ur.
Feketealmon: Ziegler Mihály ur.
Finnében: Depoli J. ur.
Fogarásban: Leuthardt Károly ur.
Fokasón: (Moldva): Römer Frigyes ur.
Földvár: Altkötér János ur.
Gyergyó-Szent-Miklósban: Krisztfi Antal ur.
Halmágyon: Kosztá József ur.
Hatzfelden: Felbisz János ur.
Hermányon: Boltrész Mihály ur.
Höltőváryon: Poith János ur.
Ilyefalván: Sára László ur.
Jassyban: Stenner Gottlieb Agoston ur.
K-Fehérvárr: Megay C. M. ur.
Kassán: főügynök: Koller István ur.
Kézdi-Vásárhelyen: Csizsár Mihály ur.
Kézsmárkon: (Magyarország): Szepkó C. N. ur.
Kecskeméten: Reiner Adolf ur.
Kolozsváron: Schell Mihály ur.
Köhalmon: Nagelschmidt Agoston ur.
Kirchbergen: Wanner János ur.
Königsgräben: (Csehország): Riedl A. R. ur.
Krajkóban: Kollmer Károly ur.
Križban: Föris Márton ur.
Laibachon: Zunder Gergely ur.
Lembergben: Horn A. ur.
Mármaros-Szigeten: Jekeli József ur.
Maros-Ujvárr: Grün Izrael ur.
Maros-Vásárhely: Witich József ur.
Medgyesen: Wachsmann Károly ur.
Mező-Berényen: Kirner Ede ur.
Migliczen: (Morva orsz.): Docoupil Károly ur.
Nagy-Enyelen: Vajna Antal ur.

CSAK valódi OROSZ-CHINAI

THEA, egyenesen behozva,

új szedés Congó fontja 2, 3, 4 ft. Souchong fontja 3, 4, 5, 8 ft. különösen ajánlható Császár-Melange, bécsi fontja 5 ft. Mindenféle iheák 1/2 és 1/2 fontos pakétkban is. Cuba-rum kupája 1 ft. Valódi o-jamaica-rum palackja 75 krtól 2 ftig. Cognac, 10 éves, Arrac, puncs-sentia, finom francia és hollandi liqueurök szétküldetnek

GRANICHSTEDTEN S. által Bécsben, Stadt, Graben, 29 sz. a Trattnerhof beljében. (330)

Megrendelések utóavét mellett pontosan teljesítetnek.

Árjavézek kívánatra vitelbérmentesen és ingyen.

Locomobile-szíjak.

(210) Ajánljuk jeles

géphajtó-szíjainkat, melyek erős szinbörből készitvék, gummi-tömlők, tömölemezek sat.

gép- faolaj, legfinomabb

ZSÁKOK,

swájezi köszörű kövek, sikamlók,

valódi lafertek,

budai malomkövek.

Terjedelmes árjegyzékek kívánatra ingyen

GEITNER és RAUSCH,

Főút, 2 sz. Pesten.

Mehlmarkt, 10 sz. Bécsben.

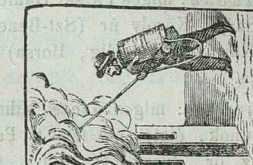
széles-nyitogat

(336) (1—3)

Alsó-kőmálban

két fertály legjobban

mivel szőlő termése eladó. Értekezhetni iránta kül-monostorutczában 201 szám alatt.

Valódi angol-, osztrák- és magyar kormányilag szab. hordozható tüzelő készlet, **Extincteur,** 1/10 (284) (3—*)
a nagyméltósága a magyar kir. belügyminiszter báró Wenckheim Béla ur által ajánlva, Segesvár és vidékére néve egyedül kapható egyéniséggel **B. TEUTSCH** urnál.
főügynök Magyarország és mellékországi számára. WEISS BALINT

(1) (32—50)

(316) 1/10 (5—12)

Stock im Eisen

Bécsben,

ELSŐ S LEGNAGYOBB

hölgy-divat raktár

2000 hölgy-öltöny 3 ftől fölfelé

3000 őszi paletot 5 " " "

2000 téli paletot 8 " " "

1500 köpeny 10. 15. 20 ftől

3000 újjas minden szinben, 3 1/2 ftől fölfelé

Angol bársony-paletot-ok 15—20 ft.

" selyem-bársony " 50—180.

RUHAKELMEKBEN

a legújabb.

1 Mohair-ruha 3 1/2 4 1/2 ftől fölfelé

1 fin. lüster- " 5 6 " " "

1 angol divatkelme ruha 7—12 ftől fölfelé

10,000 shawl és kendő 3—25 és 100 ft.

Mustrák ingyen és bérmentesen.

Megrendelések pénzbelküldés vagy utánvét mellett.

GRAF PIUS.

Bécs, Stock im Eisen.